

930 e. Kr.) drog därför den ena storättade höfdingen efter den andra ut till Island. Och det var ej blott från västra Norge som denna emigration företogs. Ty äfven från Skottland och Irland seglade en mängd norska nybyggare åtföljda af sina keltiska hustrur och sina keltiska trälar ut till det nyupptäckta landet. Vi stå här inför en fullkomligt enstaka företeelse i historien — vi se, huru ett förut alldeles obebodt land blir i historisk tid bebyggt. Och än egendomligare är, att vi i den s. k. *Landnámabók* ega en fullständig förteckning på alla dessa 'landnámsmän' och deras förfäder, hvadan ingen nations genealogi torde vara så bekant som det isländska folkets. Likasom deras fränder i senare tider — engelsmännen och holländarna — togo dessa nybyggare med sig på färden blott hvad de ansågo vara nödvändigt, nämligen sitt språk, sina seder, sin gudalära och sina minnen, men lemnade kvar i det gamla hemlandet som öfverflödig barlast konungatiteln och hirdmannens krypande hoflif, ty det att vara man för sig själf, det var den forne nordborns högsta och största ära. Därför grundade också dessa emigranter på den nyupptäckta ödsliga ön en fornnordisk republik och liksom förlängde därstädes ett par sekler Nordens forntid. Men af de oupphörliga släktfäjderna stormännen emellan försvagades alltmer den isländska fristaten, och år 1263 måste den underkasta sig den norske konungens spira.

Det *fornisländska* språket var under första tiden helt naturligt föga skildt från det samtida fornnorska. Men med tiden vidgades afståndet dem emellan, och omkr. 1200 e. Kr. kan isländskan sägas ha utbildat sig till ett fullt själfständigt, ehuru visserligen norskan mycket närstående nordiskt språk.

Den fornisländska litteraturen¹ är måhända både till omfång och innehåll den yppersta hela det medeltida Europa har att uppvisa. Dess storhetstid kan sägas omfatta tidehvarfvet 1100—1400 e. Kr. På rent vetenskapliga verk är den visserligen ganska fattig och arm, men desto rikare är den på historiska och skönlitterära arbeten. Det är genom de

¹ De äldsta isl. handskrifter, som bevarats, datera sig från slutet af 1100-talet.